

Cieszyn, dnia 6 kwietnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Bielsku Białej
I Wydział Cywilny
ul. Cieszyńska 10;
43-300 Bielsko-Biała

Powód: Adam Adamowski
PESEL: 90090999999
adres: ul. Społeczna 9;
99-999 Cieszyn
reprezentowany przez:
r. pr. Katarzynę Baranowską,
r. pr. Klaudię Olejniczak,
r. pr. Kacpra Sypka,
adres do doręczeń: Pozwowa 10
90-999 Cieszyn

Pozwany: GelderFreeRide
z siedzibą w Český Těšín
numer rejestrowy: 55555
Jablunkovská 1967;
737 01 Český Těšín, Czechy

wartość przedmiotu sporu: **9.000 zł**
data wymagalności roszczenia: **18 marca 2020 roku**

POZEW

Działając w imieniu Powoda, w oparciu o udzielone nam pełnomocnictwo, których uwierzytelnione odpisy niniejszym załączamy, wnosimy o:

1. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kwoty 9.000 zł (słownie: dziewięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku dyskryminacji wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 18 marca 2020 roku do dnia zapłaty;
2. nakazanie Pozwanemu modyfikacji algorytmu usługi GelderFreeRide celem uniknięcia dyskryminacji w przyszłości w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie;
3. dopuszczenie i przeprowadzenie następujących dowodów:

3.1. z dokumentów w postaci:

- 3.1.1. ogólnych warunków świadczenia usługi GelderFreeRide - na okoliczność świadczenia przez Pozwanego usług autonomicznego transportu autobusowego o nazwie GelderFreeRide, przedmiotu świadczenia w ramach usługi GelderFreeRide, zasięgu terytorialnego świadczenia usługi GelderFreeRide, warunków skorzystania z usługi GelderFreeRide;
- 3.1.2. wydruku strony internetowej Pozwanego - na okoliczność sposobu świadczenia przez Pozwanego usługi GelderFreeRide, w szczególności współpracy Pozwanego z firmą IntelligentMove przy świadczeniu usługi GelderFreeRide, wykorzystania systemu sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów autonomicznych, możliwości systemu sztucznej inteligencji w zakresie optymalizacji trasy autobusów autonomicznych oraz wyboru ich pasażerów, ograniczonej pojemności autobusów autonomicznych, zbierania i przetwarzania przez autobusy autonomiczne danych operacyjnych, rodzajów tych danych oraz sposobu i źródeł ich zbierania;
- 3.1.3. wydruku polityki prywatności Pozwanego z jego strony internetowej - na okoliczność niewywiązania się w pełni przez Pozwanego z obowiązku informacyjnego spoczywającego na nim jako administratorze danych osobowych;
- 3.1.4. wydruku zrzutu ekranu z komunikatem o przetwarzaniu danych osobowych wyświetlanym w momencie założenie konta w serwisie GelderFreeRide - na okoliczność niewywiązania się przez Pozwanego w pełni z obowiązku informacyjnego spoczywającego na Pozwanym jako na administratorze danych;
- 3.1.5. wydruku historii zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide z konta Powoda - na okoliczność wielokrotnego składania przez Powoda w okresie 9 miesięcy zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide, lokalizacji wskazywanej przez Powoda punktu początkowego i docelowego zamawianego przewozu, nieprzerwanej przez 9 miesięcy odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide przez Pozwanego, podawania zbyt dużej

liczby żądań jako odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide;

3.1.6. wezwanie z dnia 25 lutego 2020 roku wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru - na okoliczność wezwania Pozwanego do zaspokojenia roszczeń dochodzonych niniejszym pozwem, doręczenia Pozwanemu wezwania, podjęcia przez Powoda działań zmierzających do pozasądowego rozwiązania sporu, terminu wymagalności roszczeń dochodzonych niniejszym pozwem;

3.2. z opinii biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej - na okoliczność sposobu funkcjonowania systemu sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów autonomicznych, możliwości systemu sztucznej inteligencji w zakresie optymalizacji trasy autobusów autonomicznych oraz wyboru ich pasażerów, zautomatyzowanego podejmowania decyzji przez system sztucznej inteligencji w zakresie wyboru pasażerów autobusów autonomicznych, sposobu wyznaczania trasy autobusów autonomicznych i podejmowania decyzji w zakresie wyboru pasażerów przez system sztucznej inteligencji, zbierania i przetwarzania przez autobusy autonomiczne danych operacyjnych, rodzajów tych danych oraz sposobu i źródeł ich zbierania, stworzenia przez system sztucznej inteligencji statystycznych profili użytkowników serwisu GelderFreeRide w oparciu o zbierane i przetwarzane dane operacyjne ze względu na kryterium lokalizacji obszarów niebezpiecznych i źle utrzymanych, przetwarzania przez system sztucznej inteligencji danych osobowych użytkowników serwisów GelderFreeRide, kwalifikowania przez system sztucznej inteligencji użytkowników serwisów GelderFreeRide do wykształconych profili wskutek przetwarzania ich danych osobowych zwłaszcza danych lokalizacyjnych o miejscu początkowym i docelowym przewozu, kierowania się kwalifikacją użytkowników serwisów GelderFreeRide do określonych profili przy wyborze pasażerów, różnicowania sytuacji użytkowników serwisu GelderFreeRide w zakresie wyboru jako pasażerów z powodu zakwalifikowania do danego profilu, wykluczenia przez system sztucznej inteligencji ze świadczenia usługi GelderFreeRide osób

zakwalifikowanych do profili wykształconych w oparciu o dane operacyjne świadczące o niebezpieczeństwie i złym utrzymaniu danych obszarów, przetwarzania danych osobowych Powoda przez system sztucznej inteligencji w świetle danych operacyjnych zbieranych przez autobusy autonomiczne, zakwalifikowania Powoda do profilu użytkowników serwisu GelderFreeRide wykluczonych przez system sztucznej inteligencji ze świadczenia usługi GelderFreeRide, nieprawdziwości komunikatu o zbyt dużej zajętości systemu jako przyczynie odmowy świadczenia usługi GelderFreeRide, niezapewnienia przejrzystości funkcjonowania systemu sztucznej inteligencji, zaprojektowania systemu sztucznej inteligencji w sposób umożliwiający mu różnicowanie sytuacji użytkowników serwisu GelderFreeRide przy ich wyborze jako pasażerów, niewdrożenia środków technicznych i organizacyjnych uniemożliwiających różnicowanie sytuacji użytkowników serwisu GelderFreeRide przy ich wyborze jako pasażerów przez system sztucznej inteligencji, niewdrożenia środków technicznych i organizacyjnych przeciwdziałających nierzetelnemu przetwarzaniu danych osobowych i zapewniających prawdziwość przetwarzanych danych operacyjnych i osobowych;

- 3.3. z zeznań świadków (osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu usługi GelderFreeRide), których dane zostaną podane przez Pozwanego bądź spółkę IntelligentMove - na okoliczność niewdrożenia środków technicznych i organizacyjnych uniemożliwiających różnicowanie sytuacji użytkowników serwisu GelderFreeRide przy ich wyborze jako pasażerów przez system sztucznej inteligencji, niewdrożenia środków technicznych i organizacyjnych przeciwdziałających nierzetelnemu przetwarzaniu danych osobowych i zapewniających prawdziwość przetwarzanych danych operacyjnych i osobowych, nieprzekazania przez Pozwanego wytycznych, wskazówek bądź zaleceń zobowiązujących do wdrożenia wymienionych środków organizacyjnych i technicznych przy projektowaniu algorytmu systemu sztucznej inteligencji;

- 3.4. z przesłuchania Powoda - na okoliczność wielokrotnego składania przez Powoda w okresie 9 miesięcy zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide, lokalizacji wskazywanej przez Powoda punktu początkowego i docelowego zamawianego przewozu, nieprzerwanej przez 9 miesięcy odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide przez Pozwanego, podawania zbyt dużej liczby żądań jako odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide; miejsca zamieszkania Powoda, charakteru okolicy miejsca zamieszkania Powoda, dostępności i wykonywania innych usług przewozowych w okolicy miejsca zamieszkania Powoda;
4. zobowiązanie Pozwanego do:
 - 4.1. udostępnienia biegłemu algorytmu wykorzystywanego przez Pozwanego w usłudze GelderFreeRide, a także wszelkich dokumentów oraz informacji dotyczących funkcjonowania tego algorytmu oraz przyjętych w nim rozwiązań celem wydania przez biegłego w niniejszej sprawie opinii;
 - 4.2. wskazania imion, nazwisk oraz adresów zamieszkania osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu wykorzystywanego przez Pozwanego w usłudze GelderFreeRide celem wezwania ich do złożenia zeznań w niniejszej sprawie w charakterze świadków;
5. zobowiązanie spółki IntelligentMove do:
 - 5.1. udostępnienia biegłemu algorytmu wykorzystywanego przez Pozwanego w usłudze GelderFreeRide, a także wszelkich dokumentów oraz informacji dotyczących funkcjonowania tego algorytmu oraz przyjętych w nim rozwiązań celem wydania przez biegłego w niniejszej sprawie opinii;
 - 5.2. wskazania imion, nazwisk oraz adresów zamieszkania osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu wykorzystywanego przez Pozwanego w usłudze GelderFreeRide celem wezwania ich do złożenia zeznań w niniejszej sprawie w charakterze świadków;
6. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nadto, w wykonaniu dyspozycji art. 187 § 1 pkt 3) k.p.c. Powód wyjaśnia na wstępie, że w niniejszej sprawie podjął próby skontaktowania się z Pozwanym w drodze telefonicznej oraz mailowej, jednakże okazały się one bezskuteczne. Wobec tego Powód wystosował do Pozwanego wezwanie do zaspokojenia roszczeń dochodzonych niniejszym Pozwem w nieprzekraczalnym terminie do dnia 17 marca 2020 roku. Wezwanie zostało doręczone Pozwanemu w dniu 28 lutego roku, jednakże również ono okazało się bezskuteczne. W konsekwencji w niniejszej sprawie nie udało się rozwiązać sporu na drodze pozasądowej.

UZASADNIENIE

1. Tło faktyczne sprawy

Pozwany świadczy usługi autonomicznego transportu autobusowego o nazwie GelderFreeRide, które umożliwiają mieszkańcom regionu otaczającego miasto Cieszyn/Český Těšín skorzystanie z 5 bezpłatnych przewozów miesięcznie na wybranej przez nich trasie. Serwis jest dostępny zarówno dla mieszkańców Polski, jak i Czech. Dla skorzystania z usług świadczonych przez Pozwanego należy zarejestrować się na jego stronie internetowej oraz złożyć zapytanie o rezerwację na co najmniej 24 godziny przed planowanym przewozem, wskazując jednocześnie miejsce odbioru oraz miejsce docelowe dla zamawianego transportu.

dowód:

- ogólne warunki świadczenia usługi GelderFreeRide

Usługa autonomicznego transportu autobusowego świadczona jest we współpracy z firmą IntelligentMove, która korzysta z najnowszej generacji autonomicznych pojazdów produkowanych przez firmę Tyrex, w połączeniu z systemem opartym na sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów. Pojemność autobusów autonomicznych, za pomocą których Pozwany świadczy swoje usługi, ograniczona jest do 7 osób, a ponadto są one wyposażone w możliwość wyboru pasażerów ze względu na optymalizację swojej trasy celem unikania zbyt wielu objazdów. Jednocześnie autobusy autonomiczne gromadzą dużą ilość danych operacyjnych dotyczących utrudnień w ruchu oraz zagrożeń dla integralności busa i bezpieczeństwa jego pasażerów mierzonymi poprzez identyfikację oznaczeń (tagów), niewłaściwą konserwację oraz zniszczenie wyposażenia ulic.

dowód:

- wydruk strony internetowej Pozwanego
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- zeznania świadków (osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu usługi GelderFreeRide)

Powód przez 9 miesięcy składał zapytania o rezerwację przewozu w ramach usługi GelderFreeRide, jednakże za każdym razem mu go odmawiano, podając jedynie komunikat, że występuje obecnie zbyt dużo żądań. W konsekwencji Powodowi nieprzerwanie odmawiano świadczenia usługi autonomicznego transportu autobusowego oferowanej przez Pozwanego.

dowód:

- wydruk historii zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide z konta Powoda
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- przesłuchanie Powoda

2. Podstawa prawna żądań Powoda

W niniejszym piśmie Powód wykaże, że odmowa świadczenia mu usługi GelderFreeRide była całkowicie nieuzasadniona, a jej rzeczywistą przyczyną była dyskryminacja Powoda, która zaistniała wskutek niezgodnego z prawem przetwarzania jego danych osobowych przy pomocy systemu sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów.

W związku z tym oba roszczenia dochodzone przez Powoda niniejszym pozwem mogą być formułowane zarówno w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych, jak i przepisy o ochronie danych osobowych. Mając na uwadze, że w niniejszej sprawie naruszenie dóbr osobistych Powoda jest nierozdzielnie związane z naruszeniem praw przysługujących mu na mocy przepisów o ochronie danych osobowych, a także ze względu na zbieżność większości przesłanek wymaganych dla udzielenia ochrony w oparciu o obie wspomniane podstawy prawne, Powód wykaże spełnienie tychże przesłanek wspólnie dla obu źródeł formułowanych roszczeń z zaznaczeniem odrębności istniejących w tym przedmiocie.

Jak zaznaczono, nieuzasadniona odmowa świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide pozwala mu dochodzić roszczeń objętych niniejszym pozwem na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych. Stosownie do przepisu art. 24 § 1 k.c. przesłankami udzielenia ochrony dóbr osobistych w drodze środków niemajątkowych są: istnienie dóbr osobistych oraz ich naruszenie (pkt 3 uzasadnienia poniżej), a także bezprawność tego naruszenia (pkt 4 uzasadnienia poniżej). Ponadto, zgodnie z przepisem art. 448 k.c. dla dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną wskutek naruszenia dóbr osobistych dowieść należy także istnienia krzywdy (pkt 5 uzasadnienia poniżej), winy naruszcyciela za zdarzenie powodujące krzywdę (pkt 6 uzasadnienia poniżej) oraz wystąpienia związku przyczynowego pomiędzy naruszeniem dóbr osobistych, a krzywdą (pkt 7 uzasadnienia poniżej).

Po wtóre. mając na uwadze, że nieuzasadniona odmowa świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide była wynikiem niezgodnego z prawem przetwarzania przez Pozwanego danych osobowych Powoda, roszczenia przez niego dochodzone niniejszym pozwem mogą być także formułowane na gruncie przepisów RODO. Przesłankami dochodzenia roszczeń obejmujących środki ochrony niemajątkowej i majątkowej na tej podstawie prawnej są: naruszenie praw przysługujących na podstawie RODO w wyniku przetwarzania danych osobowych z naruszeniem przepisów RODO (pkt 4.3 uzasadnienia poniżej), wyrządzenie szkody wskutek rzeczonego przetwarzania (pkt 5 uzasadnienia poniżej), wina naruszcyciela za zdarzenie powodujące szkodę (pkt 6 uzasadnienia poniżej) oraz wystąpienie związku przyczynowego pomiędzy naruszeniem przepisów RODO, a samą szkodą (pkt 7 uzasadnienia poniżej).

W konsekwencji wykazania w dalszej części niniejszego pisma spełnienia wszelkich wskazanych powyżej przesłanek, żądania Powoda dochodzone niniejszym Pozwem powinny zostać uznane za w pełni zasadne zarówno w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych, jak i przepisy o ochronie danych osobowych (pkt 8 uzasadnienia poniżej).

3. Dobra osobiste Powoda naruszone zachowaniem Pozwanego

W przypadku formułowania roszczeń na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych należy w pierwszej kolejności wykazać, że istnieją dobra osobiste, a także, że doszło do ich naruszenia. Przesłanka ta pozostaje jednak irrelevantna w przypadku dochodzenia roszczeń na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych.

Dobra osobiste pojmowane są jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę¹. Nie ulega przy tym wątpliwości, że katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty, wobec czego ich cywilnoprawna ochrona obejmuje wszelkie dobra osobiste².

W tym względzie należy mieć na uwadze, że godność osobista, rozumiana jako poczucie własnej wartości konstituuje niezbywalny przymiot człowieka, wobec czego niepodważalnie stanowi ona również dobro osobiste³. Naruszeniem godności osobistej będzie wszelkie działanie, poprzez które obiektywnie dochodzi do obniżenia poczucia własnej wartości człowieka, w tym również poprzez pozbawienie go równej pozycji w stosunku do innych osób wskutek dyskryminacji⁴. Zatem ochrona dobra osobistego w postaci godności osobistej zagwarantować ma urzeczywistnienie zasady równego traktowania, a naruszeniem tego dobra osobistego będzie również dyskryminacja w zakresie dostępu do usług.

Jednocześnie ze względu na to, że prawo do prywatności jest podstawowym prawem człowieka, również stanowi ono dobro osobiste⁵. Zgodnie z utrwalonymi poglądami to właśnie z takich dóbr osobistych jak godność osobista i prawo do prywatności bezpośrednio wywodzi się prawo do ochrony danych osobowych⁶. W związku z tym dobro osobiste w postaci prawa do prywatności obejmuje także prawo do dysponowania swoimi danymi osobowymi⁷. Z tego względu dobra osobiste w postaci godności osobistej oraz prawa do prywatności z całą pewnością mogą zostać naruszone również wskutek niewłaściwego przetwarzania danych osobowych⁸.

¹ Uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152.

² Wyrok SA w Łodzi z dnia 18 października 2013 r., I ACa 557/13, LEX nr 1394242.

³ Wyrok SN z dnia 11 marca 1997 roku, III CKN 33/97, LEX nr 29457; Wyrok SN z dnia 29 września 2010 roku, V CSK 19/10, LEX nr 688480; Wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2014 roku, II CSK 407/13, LEX nr 1500664.

⁴ Wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 lutego 2012 roku, I ACa 1162/11, LEX nr 1133337; Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 27 marca 2018 roku, II Ca 2471/17, LEX nr 2579791.

⁵ Wyrok SN z dnia 18 stycznia 1984 roku, I CR 400/83, LEX nr 2997; Wyrok SN z dnia 6 grudnia 1990 roku, I CR 575/90; Wyrok SA w Warszawie z dnia 26 kwietnia 2013 roku, I ACa 1002/12, LEX nr 1322739.

⁶ Wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 roku, U 3/01, LEX nr 52920; Wyrok TK z dnia 12 listopada 2002 roku; SK 40/01, LEX nr 57090.

⁷ Wyrok SN z dnia 24 czerwca 2014 roku, I CSK 532/13, LEX nr 1540023.

⁸ Wyrok SN z dnia 15 lutego 2008 roku, I CSK 358/07, LEX nr 383065; Postanowienie SN z dnia 15 lutego 2013 roku, I CSK 684/12, LEX nr 1350212; Wyrok SN z dnia 24 czerwca 2014 roku, I CSK 532/13, LEX nr 1540023.

W niniejszej sprawie niewątpliwie doszło do naruszenia dóbr osobistych Powoda w postaci godności osobistej oraz prawa do prywatności. Przede wszystkim zauważyć należy, że jako przyczynę odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide wskazywano zbyt dużą liczbę żądań składanych przez innych użytkowników serwisu. Jednakże rzeczywista przyczyna odmowy była wynikiem przetwarzania danych osobowych Powoda. Na podstawie zbieranych danych operacyjnych system sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów autonomicznych opracował bowiem statystyczny profil użytkownika z lokalizacji, w której Powód ma swoje miejsce zamieszkania. Następnie wskutek podania przez Powoda danych lokalizacyjnych dotyczących rozpoczęcia i zakończenia trasy zamawianej usługi GelderFreeRide, został on zakwalifikowany do tak wykształconego profilu jako osoba posiadająca miejsce zamieszkania na tym obszarze, zostając w konsekwencji utożsamiony z obszarem niebezpiecznym i źle utrzymanym. Natomiast skutkiem przetwarzania danych osobowych polegającego na zaliczeniu do wykształconego profilu osób zamieszkujących obszar, który został uznany przez system za źle utrzymany i niebezpieczny, było wykluczenie tych osób ze świadczenia usługi GelderFreeRide. Tym samym wskutek funkcjonowania systemu sztucznej inteligencji, który z natury rzeczy podejmował decyzję w sposób zautomatyzowany, z dostępu do usługi GelderFreeRide wykluczono osoby skojarzone z określonym pochodzeniem społecznym powiązanim ze wspomnianym obszarem.

dowód:

- wydruk historii zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide z konta Powoda
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- przesłuchanie Powoda

Wobec powyższego nieprzerwana odmowa świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide stanowiła konsekwencję działania systemu sztucznej inteligencji, który przy zautomatyzowanym wyborze pasażerów kierował się kryteriami działającymi na niekorzyść osób o określonym pochodzeniu społecznym. Zatem w niniejszej sprawie nie może budzić wątpliwości, że Pozwany dopuścił się naruszenia godności osobistej Powoda w drodze dyskryminacyjnej odmowy świadczenia mu usługi z uwagi na pochodzenie społeczne, pozbawiając go równej pozycji z innymi osobami. Jednocześnie doszło również do naruszenia dobra osobistego Powoda w postaci prawa do prywatności, ponieważ jego dyskryminacja była wynikiem zautomatyzowanego podejmowania decyzji w oparciu o profil Powoda wykształcony poprzez zestawienie jego danych osobowych z statystycznym profilem

użytkownika serwisu GelderFreeRide. Sam profil Powoda stanowi także niewątpliwie jego dane osobowe, ponieważ przypisuje mu ona określone cechy. Tym samym profil Powoda został utworzony poza jakąkolwiek kontrolą czy nawet świadomością, przypisując mu określone cechy statystyczne, które mogą wcale nie odzwierciedlać rzeczywistego stanu rzeczy. Wskutek tego Powód utracił faktyczny wpływ na dysponowanie swoimi danymi osobowymi, które, jak się okazało uzyskały w zamian kontrolę nad życiem Powoda, ograniczając jego możliwości w zakresie korzystania przez niego z usługi GelderFreeRide.

W konsekwencji spełniona jest zasadnicza przesłanka umożliwiająca Powodowi formułowanie roszczeń dochodzonych niniejszym pozwem na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych.

4. Bezprawność zachowania Pozwanego

Zachowanie Pozwanego naruszyło zakaz dyskryminacji ustanowiony w art. 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej jako "KPP"), a także prawa do ochrony danych osobowych przysługujące mu na mocy art. 8 ust. 2 KPP oraz RODO.

Jednocześnie należy podkreślić, że w przypadku dochodzenia roszczeń na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych na gruncie art. 24 k.c. obowiązuje domniemanie bezprawności ich naruszenia. Pomimo tego Powód pragnie wykazać, że zachowanie Pozwanego było bezprawne, co uprawnia Powoda do formułowania roszczeń na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych. Zachowanie Pozwanego stanowiło także naruszenie praw przysługujących Powodowi na mocy RODO, które zaistniało w wyniku przetwarzania jego danych osobowych z naruszeniem przepisów tego aktu prawnego, co pozwala mu formułować roszczenia także na podstawie właściwych przepisów o ochronie danych osobowych.

4.1. Bezpośrednia stosowalność postanowień KPP

Mając na uwadze, iż bezprawność zachowania Pozwanego polegała między innymi na naruszeniu praw podstawowych Powoda w postaci prawa do rzetelnego przetwarzania danych osobowych oraz wolności od wszelkiej dyskryminacji, które zawarte są odpowiednio w postanowieniach art. 8 ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 KPP, wskazać najpierw należy, że

postanowienia te są bezpośrednio skuteczne w sporze pomiędzy podmiotami prywatnymi, znajdując tym samym zastosowanie w niniejszej sprawie.

W tym względzie konieczne jest przywołanie wpieryw utrwalonego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako "TSUE"), zgodnie z którym prawa podstawowe chronione w porządku prawnym UE znajdują zastosowanie w sytuacjach podpadających pod zakres zastosowania prawa UE, czyli w tzw. sprawach unijnych⁹.

Niewątpliwie niniejszy spór jest sprawą unijną chociażby z tego względu, że do dyskryminacji Powoda doszło wskutek przetwarzania jego danych osobowych, w którym to zakresie przyznano UE kompetencje do stanowienia prawa w art. 16 ust. 2 TFUE będącego podstawą wydania obecnie obowiązującego aktu prawnego w tej materii, czyli RODO. Jednocześnie w motywach numer 71, 75 oraz 85 do RODO prawodawca wprost wskazał, że nierzetelne przetwarzanie danych osobowych może prowadzić do dyskryminacji, czemu również zapobiegać mają przepisy tego aktu prawnego. Wobec tego każda sprawa obejmująca stan faktyczny, do którego zastosowanie znajdują przepisy RODO, stanowi sprawę unijną, w tym również niniejsza sprawa dotycząca dyskryminacji zaistniałej wskutek przetwarzania danych osobowych Powoda.

Jednocześnie zgodnie z orzecznictwem TSUE postanowienia KPP mogą wywierać bezpośredni skutek horyzontalny, a więc przyznawać jednostkom prawa, na które mogą się one bezpośrednio powoływać w sporze z podmiotami prywatnymi¹⁰. Warunkiem uznania bezpośredniego skutku horyzontalnego poszczególnych postanowień KPP jest ich bezwzględnie wiążący charakter (charakter imperatywny) oraz bezwarunkowość, rozumiana jako brak konieczności dalszego konkretyzowania danego postanowienia KPP w przepisach prawa UE bądź prawa krajowego¹¹.

⁹ Wyrok TS z dnia 18 czerwca 1991 r., C-260/89, ECLI:EU:C:1991:254, pkt 42; Wyrok TS z dnia 29 maja 1997 r., C-299/95, ECLI:EU:C:1997:254, pkt 15; Wyrok TS z dnia 18 grudnia 1997 r., C-309/96, ECLI:EU:C:1997:631, pkt 13; Wyrok TS z dnia 22 października 2002 r., C-94/00, ECLI:EU:C:2002:603, pkt 25; Wyrok TS z dnia 18 grudnia 2008 r., C-349/07, ECLI:EU:C:2008:746, pkt 34; Wyrok TS z dnia 15 listopada 2011 r., C-256/11, ECLI:EU:C:2011:734, pkt 72; Wyrok TS z dnia 7 czerwca 2012 r., C-27/11, ECLI:EU:C:2012:326, pkt 58; Wyrok TS z dnia 26 lutego 2013 r., C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105, pkt 19.

¹⁰ Wyrok TS z dnia 17 kwietnia 2018 r., C-414/16, ECLI:EU:C:2018:257, pkt 76; Wyrok TS z dnia 11 września 2018 r., C-68/17, ECLI:EU:C:2018:696, pkt 69; Wyrok TS z dnia 6 listopada 2018 r., C-569/16 i C-570/16, ECLI:EU:C:2018:871, pkt 89.

¹¹ Wyrok TS z dnia 6 listopada 2018 r., C-569/16 i C-570/16, ECLI:EU:C:2018:871, pkt 85.

TSUE zdecydowanie przesądziło o tym, iż art. 21 ust. 1 KPP spełnia przesłanki bezpośredniej skuteczności i może być powoływany w sporze pomiędzy podmiotami prywatnymi¹². Natomiast w odniesieniu do art. 8 ust. 2 KPP, pomimo braku orzecznictwa TSUE w tym zakresie, stwierdzić należy, że prawo do rzetelnego przetwarzania danych osobowych także ma charakter imperatywny oraz bezwarunkowy ze względu na swoje jasne i precyzyjne brzmienie. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 8 ust. 2 KPP dane osobowe muszą być przetwarzane rzetelnie, wyłączając możliwość jakichkolwiek odstępstw w tym przedmiocie, a także nie wymagając dla urzeczywistnienia tego prawa wydania dalszych aktów prawnych.

Jednocześnie należy zauważyć, że dla powstania odpowiedzialności Pozwanego w niniejszej sprawie nie ma znaczenia czy naruszenie prawa unijnego było wystarczająco poważne, gdyż przesłanka ta dotyczy jedynie odpowiedzialności państwa członkowskiego UE przy dokonywaniu oceny czy doszło do przekroczenia przyznanej mu władzy dyskrecjonalnej w stosowaniu prawa unijnego¹³.

W konsekwencji nie może ulegać wątpliwości, że zarówno art. 21 ust. 1 KPP, jak i art. 8 ust. 2 KPP w zakresie prawa do rzetelnego przetwarzania danych osobowych są bezpośrednio skuteczne również pomiędzy podmiotami prywatnymi, a ochrona tychże praw podstawowych Powoda znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie jako sprawie unijnej.

4.2. Naruszenie zakazu dyskryminacji

Pozwany naruszył postanowienie art. 21 ust. 1 KPP, gdyż dopuścił się on w zakresie dostępu do usługi GelderFreeRide dyskryminacji pośredniej Powoda ze względu na pochodzenie społeczne.

Stosownie do postanowienia art. 21 ust. 1 KPP zakazana jest wszelka dyskryminacja między innymi ze względu na pochodzenie społeczne. Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TSUE zapewnienie równego traktowania poprzez zakaz wszelkiej dyskryminacji oznacza nie tylko zakaz dyskryminacji jawnej, która wprost odwołuje się do chronionej cechy, czyli tzw. dyskryminacji bezpośredniej, ale obejmuje także zakaz ukrytych

¹² Wyrok TS z dnia 17 kwietnia 2018 r., C-414/16, ECLI:EU:C:2018:257, pkt 76; Wyrok TS z dnia 11 września 2018 r., C-68/17, ECLI:EU:C:2018:696, pkt 69.

¹³ Wyrok TS z dnia 5 marca 1996 r., C-46/93 i C-48/93, ECLI:EU:C:1996:79, pkt 55.

form dyskryminacji, które poprzez stosowanie neutralnych kryteriów rozróżniających powodują ten sam skutek, czyli tzw. dyskryminacji pośredniej¹⁴. Za neutralne kryterium uznaje się natomiast kryterium, które nie jest związane w żaden sposób z daną cechą chronioną, ale działa jednak w szczególności na niekorzyść osób posiadających tę cechę¹⁵.

Dostęp do usługi GelderFreeRide uzależniony był od decyzji podejmowanych przez system sztucznej inteligencji, który miał możliwość wyboru swoich pasażerów. W oparciu o przetwarzanie danych operacyjnych zbieranych przez autobusy autonomiczne stworzono statystyczny profil użytkownika z danej lokalizacji, który brany był pod uwagę przy wyborze pasażerów. W przypadku osób zakwalifikowanych do profilu użytkownika, których miejsce zamieszkania znajduje się na obszarze uznanym przez system sztucznej inteligencji za niebezpieczny i źle utrzymany, odmawiano im świadczenia usługi GelderFreeRide.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

W konsekwencji przy wyborze pasażerów autobusów autonomicznych posługiwano się kryterium lokalizacji obszaru, na którym stwierdzono potencjalne niebezpieczeństwa oraz źle utrzymane wyposażenie ulic. Kryterium to jest jednak neutralne jedynie pozornie, gdyż pomimo tego, że nie odnosi się ono wprost do cechy chronionej w postaci pochodzenia społecznego, to działa niewątpliwie zwłaszcza na niekorzyść osób, które kojarzone są z tą cechą, a więc osób zamieszkujących obszar uznany za niebezpieczny i źle utrzymany. Niewątpliwie bowiem miejsce zamieszkania w dzielnicy niebezpiecznej i źle utrzymanej pozwala na wysunięcie wniosków co do pochodzenia społecznego osób tam zamieszkałych, ponieważ świadczyć ono może o takich przymiotach jak majątność, pozycja społeczna czy nawet skłonność do popełniania przestępstw. Jednocześnie wskutek zastosowania wspomnianego kryterium lokalizacyjnego doszło do wykluczenia z dostępu do usługi GelderFreeRide osób zamieszkujących taki obszar, w tym Powoda, ze względu na określone

¹⁴ Wyrok TS z dnia 12 lutego 1974 r., C-152/73, ECLI:EU:C:1974:13, pkt 11; Wyrok TS z dnia 27 listopada 1997 r., C-57/96, ECLI:EU:C:1997:564, pkt 44; Wyrok TS z dnia 26 czerwca 2001 r., C-212/99, ECLI:EU:C:2001:357, pkt 24; Wyrok TS z dnia 15 marca 2005 r., C-209/03, ECLI:EU:C:2005:169, pkt 51.

¹⁵ Wyrok TS z dnia 2 października 1997 r., C-1/95, ECLI:EU:C:1997:452, pkt 30; Wyrok TS z dnia 20 października 2011 r., C-123/10, ECLI:EU:C:2011:675, pkt 56; Wyrok TS z dnia 18 marca 2014 r., C-363/12, EU:C:2014:159, pkt 5; Wyrok TS z dnia 16 lipca 2015 r., C-83/14, ECLI:EU:C:2015:480, pkt 94.

pochodzenie społeczne, co niewątpliwie stawiało te osoby w szczególnie niekorzystnym położeniu w stosunku do osób zamieszkujących inne bardziej zadbane obszary o lepszej renomie, które mogły swobodnie korzystać z usługi GelderFreeRide. Zatem wskutek zastosowania przez system sztucznej inteligencji kryterium lokalizacyjnego doprowadzono w istocie do takich samych skutków, jak gdyby system ten posługiwał się kryterium pochodzenia społecznego.

W związku z tym Pozwany dopuścił się dyskryminacji pośredniej Powoda ze względu na okoliczności pozostające poza jego wpływem, ponosząc niejako odpowiedzialność za czyny innych osób, które doprowadziły do tego, że obszar miejsca zamieszkania Powoda postrzegany jest jako niebezpieczny, z czym Powód został utożsamiony wskutek zastosowanego przez Pozwanego profilowania. Tym samym Pozwany niewątpliwie naruszył zakaz dyskryminacji ujęty w art. 21 ust. 1 KPP, co stanowi o bezprawności jego zachowania w rozumieniu art. 24 § 1 k.c.

4.3. Naruszenie praw Powoda w zakresie ochrony danych osobowych

Pozwany w ramach swojej działalności polegającej na świadczeniu usługi GelderFreeRide przetwarzał dane osobowe Powoda. Do danych tych należą nie tylko dane w postaci imienia, nazwiska czy miejsca zamieszkania podane przez samego Powoda, ale także dane wywnioskowane w postaci jego profilu. Dane osobowe przetwarzane w sposób zautomatyzowany można bowiem podzielić na dane przekazane bezpośrednio przez zainteresowane osoby fizyczne, dane zaobserwowane na temat osób fizycznych (np. dane o lokalizacji zbierane za pośrednictwem aplikacji) oraz dane pochodne lub wywnioskowane (np. profil osoby fizycznej)¹⁶.

W przedmiotowej sprawie doszło do wykreowania statystycznego profilu użytkowników serwisu GelderFreeRide w oparciu o dane operacyjne dotyczące stanu dróg oraz informacji dotyczących obszarów niebezpiecznych przesyłanych przez użytkowników w postaci oznaczeń (tagów). W wyniku zestawienia tak wykształconych profili statystycznych z danymi osobowymi użytkowników serwisu GelderFreeRide wprowadzanymi przez nich bezpośrednio doszło do stworzenia profili poszczególnych osób stanowiących ich dane

¹⁶Grupa Robocza Art. 29 Wytyczne w sprawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach i profilowania do celów rozporządzenia 2016/679/UE, 17/PL, WP251rev.01. , pkt II. B., s. 8.

osobowe. W ten sposób doszło również do utworzenia profilu Powoda, którego wykorzystanie przez system sztucznej inteligencji wpłynął następnie na odmowę świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

Jednakże przetwarzanie danych osobowych Powoda w postaci jego profilu zarówno w zakresie jego wykształcenia, jak i dalszego wykorzystania do zautomatyzowanego podejmowania decyzji było niewątpliwie niezgodne z prawem. W tym względzie doszło bowiem do naruszenia prawa podstawowego Powoda do rzetelnego przetwarzania danych osobowych oraz innych przysługujących mu praw w zakresie ochrony danych osobowych. Pozwany dopuścił się zatem w szczególności naruszenia:

- art. 8 ust 2 KPP poprzez nierzetelne przetwarzanie danych osobowych Powoda;
- art. 5 ust. 1 lit. a) RODO w związku z art. 6 ust. 1 lit. b) oraz f) poprzez niezgodne z prawem, nierzetelne oraz nieprzejrzyste przetwarzanie danych osobowych Powoda;
- art. 5 ust. 1 lit. c) RODO poprzez przetwarzanie znacznie większej ilości danych osobowych niż jest to potrzebne do zawarcia i wywiązania się z umowy przewozu;
- art. 13 ust. 1 lit. c) i e) oraz ust. 2 lit. f) poprzez niepoinformowanie Powoda o stosowaniu wobec niego zautomatyzowanego podejmowania decyzji oraz profilowania i zbierania danych w tym celu;
- art. 22 ust. 1 oraz 3 RODO poprzez zastosowanie wobec Powoda zautomatyzowanego podejmowania decyzji pomimo braku do tego podstawy prawnej oraz poprzez niewdrożenie właściwych środków ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą, wymaganych przy profilowaniu;
- art. 25 RODO poprzez niezachowanie odpowiedniej ostrożności oraz niezastosowanie właściwych środków technicznych w procesie tworzenia algorytmu usługi GelderFreeRide w celu uniknięcia naruszenia przepisów RODO i dyskryminacji

4.3.1. **Naruszenie prawa podstawowego Powoda oraz zasad przetwarzania danych osobowych**

Zachowanie Pozwanego naruszyło prawo podstawowe Powoda do rzetelnego przetwarzania danych osobowych zawarte w art. 8 ust. 2 KPP, a także liczne zasady przetwarzania danych

osobowych zawarte w RODO. W tym względzie należy stanowczo podkreślić, że zasady przetwarzania danych osobowych ujęte w art. 5 RODO mają charakter wiążących norm prawnych, a nie jedynie postulowanych idei czy wartości¹⁷.

Rzetelność przetwarzania danych osobowych

Rzetelność przetwarzania danych osobowych oznacza, że musi ono być dokonywane w sposób uczciwy i w dobrej wierze,¹⁸ a zatem w sposób akceptowany społecznie¹⁹.

W niniejszej sprawie dane osobowe Powoda nie były przetwarzane rzetelnie, bowiem wykorzystano je do utworzenia profilu Powoda w oparciu o zbierane przez autobusy autonomiczne dane operacyjne, których prawdziwość nie była weryfikowana. Dane operacyjne obejmowały bowiem między innymi oznaczenia (tagi) użytkowników serwisu co do niebezpieczeństwa pewnych obszarów oraz stanu utrzymania wyposażenia dróg na tychże obszarach. Dane te powinny być weryfikowane ze względu na możliwą subiektywizację odczuć użytkowników serwisów czy nawet możliwość celowego podawania przez nich fałszywych informacji. Na podstawie tychże danych stworzony został następnie profil statystycznego użytkownika usługi Pozwanego z określonej lokalizacji. Po wykorzystaniu danych osobowych Powoda wraz z wprowadzanymi przez niego danymi lokalizacji punktu początkowego i docelowego przewozu, Powód został zakwalifikowany do owego profilu statystycznego. W konsekwencji doszło do sprofilowania Powoda i wykreowania jego nowych danych osobowych, przypisując mu określone zgodne z profilem cechy.²⁰ Należy przy tym podkreślić, że profilowanie to przypisywało konkretnym osobom cechy statystyczne, a zatem istniało ryzyko, że profile te nie są zgodne z prawdą. W tym względzie należy wskazać, że profile użytkowników serwisu GelderFreeRide obejmowały także dane osobowe w postaci pochodzenia społecznego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że dane o miejscu zamieszkania konkretnej osoby, wywnioskowane na podstawie danych o punkcie początkowym i docelowym przewozu, świadczą również o jej innych przymiotach, w

¹⁷ P. Fajgielski, Komentarz do Artykułu 5; *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

¹⁸ P. Fajgielski, Komentarz do Artykułu 5; *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

¹⁹ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Komentarz do Artykułu 5, *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*, Warszawa 2018.

²⁰ Grupa Robocza Art. 29 Wytyczne w sprawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach i profilowania do celów rozporządzenia 2016/679/UE, 17/PL, WP251rev.01. pkt II. A. 1., s. 10.

szczególności o jej cechach społecznych jak majątność, pozycja społeczna czy skłonność do popełniania przestępstw.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- zeznania świadków (osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu usługi GelderFreeRide)

Pomimo tego, że prawdziwość danych dostarczanych przez użytkowników nie była na bieżąco weryfikowana, w ich świetle przetwarzane były dane osobowe Powoda, wskutek czego doszło do stworzenia jego profilu wykorzystywanego następnie przy podejmowaniu zautomatyzowanych decyzji przez system sztucznej inteligencji w zakresie wyboru pasażerów. Zatem dane osobowe Powoda posłużyły do stworzenia jego profilu, którego prawdziwość postawiona jest w wątpliwość z powodu możliwej rzetelności i prawdziwości danych użytych do jego wykształcenia. Po wtóre, profil Powoda został wykształcony w oparciu o dane statystyczne, co zdecydowanie stawia w wątpliwość przypisanie mu określonych cech, świadcząc o nierzetelności przetwarzania jego danych osobowych. Jednocześnie skutkiem zastosowania tak możliwie nierzetelnie wykształconego profilu Powoda było ograniczenie jego praw poprzez niemożność skorzystania przez z usługi GelderFreeRide.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- wydruk ze strony internetowej Pozwanego

Ze względu na dopuszczenie możliwości stworzenia niezgodnego z prawdą profilu Powoda, nie można uznać przetwarzania jego danych osobowych przez Pozwanego za rzetelne, ponieważ z pewnością nie odbywało się ono w dobrej wierze ani w sposób uczciwy. Wobec tego Pozwany naruszył prawo podstawowe Powoda zawarte w art. 8 ust. 2 KPP oraz podstawową zasadę przetwarzania danych osobowych wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. a) RODO.

Przejrzystość przetwarzania danych osobowych

Zasada przejrzystości wymaga, aby osoba, której dane dotyczą, zawsze była w stanie z wyprzedzeniem określić zakres i skutki przetwarzania jej danych osobowych. Zasada ta

oznacza także, że podmiot danych osobowych nie powinien zostać następczo zaskoczony informacją, w jaki sposób jego dane osobowe zostały wykorzystane²¹. Jednocześnie wynikiem obowiązywania zasady przejrzystości jest wymóg odpowiedniego wyjaśnienia skutków, jakie przetwarzanie może mieć na osobę, której dane dotyczą w przypadku przetwarzania „złożonego” czy „technicznego”.

Przetwarzanie danych osobowych Powoda przez Pozwanego z całą pewnością nie można uznać za przejrzyste, zwłaszcza dlatego że Powód nie został należycie poinformowany o celach przetwarzania, a także o możliwych jego skutkach w postaci odmowy wykonania usługi GelderFreeRide. Powód nie został poinformowany o tym, że jego dane osobowe zostaną użyte do wykształcenia jego profilu, który stanie się następnie podstawą decyzji systemu sztucznej inteligencji usługi GelderFreeRide w zakresie wyboru pasażerów. W tym względzie Powód nie został w szczególności należycie poinformowany o istnieniu zależności pomiędzy danymi osobowymi Powoda oraz danymi operacyjnymi, w oparciu o które doszło do wykształcenia statystycznego profilu użytkowników GelderFreeRide. Powód powinien być zostać poinformowany przez Pozwanego o skutkach przetwarzania jego danych osobowych zwłaszcza z racji tego, że przetwarzanie to odbywało się z udziałem systemu sztucznej inteligencji, wobec czego nosiło ono cechy „złożonego” oraz „technicznego”. Ponadto, Pozwany nie wdrożył odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, które zapewniłyby przejrzystość podejmowania zautomatyzowanych decyzji przez system sztucznej inteligencji w oparciu o jasne i zrozumiałe kryteria, kierując się w zamian statystycznymi profilami stworzonymi w oparciu o liczne dane operacyjne, których sposób zbierania i przetwarzania również nie został należycie wyjaśniony.

dowód:

- wydruk zrzutu ekranu z komunikatem o przetwarzaniu danych osobowych wyświetlanym w momencie założenie konta w serwisie GelderFreeRide
- wydruk polityki prywatności Pozwanego z jego strony internetowej
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

W związku z powyższym nie powinno ulegać wątpliwości, że Pozwany naruszył również zasadę przejrzystości przetwarzania danych osobowych zawartą w art. 5 ust. 1 lit. a) RODO.

²¹ Grupa Robocza Art. 29 Wytyczne w sprawie przejrzystości na podstawie rozporządzenia 2016/679, 17/PL, pkt 10, s. 8.

Legalność przetwarzania danych osobowych

W myśl art. 6 RODO przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem, jeżeli spełniony został co najmniej jeden z warunków wymienionych w ust. 1 tegoż artykułu, które to warunki zwane są przesłankami legalizacyjnymi. Teoretycznie w niniejszej sprawie zastosowanie mogłyby znaleźć przesłanki legalizacyjne zawarte w art. 6 ust. 1 lit b) oraz f) RODO.

W przypadku przesłanki legalizacyjnej z art. 6 ust. 1 lit. b) RODO wskazać należy, że dla wykonania umowy przewozu niezbędne są jedynie dane osobowe w postaci lokalizacji początkowej i końcowej dla wykonywanej usługi transportowej, względnie także imię i nazwisko pasażera. Bezsprzecznie jednak w celu wykonania umowy przewozu nie jest konieczne przetwarzanie danych osobowych w ten sposób, że zestawia się je z informacjami o stanie dróg bądź natężenia ruchu ulicznego, tworząc następnie na tej podstawie profil danej osoby przypisujący jej określone cechy, między innymi w postaci pochodzenia społecznego skojarzonego z określonym miejscem zamieszkania.

Natomiast co do przesłanki legalizacyjnej z art. 6 ust. 1 lit. f) RODO przede wszystkim wskazać należy, że ocena nadrzędności interesu administratora danych osobowych nad prawami i wolnościami osoby, której dane dotyczą, powinna być obiektywna i przeprowadzona w oparciu o test równowagi. W przypadku przeprowadzenia testu równowagi administrator powinien z kolei poinformować osobę, której dane dotyczą o jego przeprowadzeniu i wyniku²². Powodowi nie przekazano jednak żadnej informacji o przeprowadzeniu testu równowagi i jego wyniku, co wskazuje, że Pozwany takiego testu w ogóle nie wykonał. Jednocześnie nie powinno budzić wątpliwości, że gdyby wykonano test równowagi wskazywałby, że jakikolwiek interes Pozwanego nie może być nadrzędny wobec podstawowego praw Powoda do równego traktowania i wolności od dyskryminacji, które stanowią podstawowe prawa człowieka wynikające z niezbywalnej godności osobistej.

dowód:

- wydruk zrzutu ekranu z komunikatem o przetwarzaniu danych osobowych wyświetlanym w momencie założenie konta w serwisie GelderFreeRide

²² Grupa Robocza Art. 29 Wytyczne w sprawie przejrzystości na podstawie rozporządzenia 2016/679, 17/PL, pkt 10, s. 43.

- wydruk polityki prywatności Pozwanego z jego strony internetowej

Wobec powyższego stwierdzić można, że przetwarzanie przez Pozwanego danych osobowych Powoda nie nastąpiło w oparciu o żadną z przesłanek legalizacyjnych. Tym samym Pozwany naruszył zasadę przetwarzania danych osobowych zgodnie z prawem wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. a) RODO.

Minimalizacja danych przy przetwarzaniu danych osobowych

Zasada minimalizacji danych oznacza przede wszystkim, że ilość zbieranych danych osobowych powinna być adekwatna i możliwie jak najmniejsza w stosunku do celu przetwarzania danych osobowych.

W niniejszej sprawie ilość oraz rodzaj zbieranych przez Pozwanego danych jest zdecydowanie nieadekwatna w odniesieniu do celu ich przetwarzania, jakim jest wykonanie umowy przewozu. Jak wskazywano powyżej Pozwany przetwarza bowiem dane osobowe w ten sposób, że dane o imieniu i nazwisku oraz lokalizacji zestawia z informacjami o stanie dróg oraz natężenia ruchu ulicznego danych obszarów, jak i występujących na nich potencjalnych niebezpieczeństwach, tworząc na tej podstawie profil danej osoby wykorzystywany następnie przy podejmowaniu decyzji co do umożliwienia skorzystania z usługi GelderFreeRide. Utworzenie takiego profilu jest natomiast niewątpliwie irrelewantne dla wykonania umowy przewozu pasażerskiego.

dowód:

- ogólne warunki świadczenia usługi GelderFreeRide
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

W związku z powyższym Pozwany niewątpliwie dopuścił się naruszenia zasady minimalizacji danych sformułowaną w art. 5 ust. 1 lit. c) RODO.

4.3.2. **Naruszenie obowiązku informacyjnego**

Stosownie do art. 13 RODO administrator danych osobowych obowiązany jest poinformować osobę, której dane dotyczą między innymi. o swojej tożsamości, celach przetwarzania, podstawie przetwarzania oraz uprawnieniach, jakie tej osobie przysługują w

związku z przetwarzaniem jej danych. Ponadto w przypadku stosowania zautomatyzowanego podejmowania decyzji wobec osoby, której dane dotyczą, zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. f) RODO wymagane jest również szczególne powiadomienie zawierające istotne informacje o zasadach podejmowania zautomatyzowanych decyzji, a także o znaczeniu i przewidywanych konsekwencjach takiego przetwarzania dla osoby, której dane dotyczą.

Pozwany jako administrator danych osobowych Powoda nie przekazał mu wszystkich wymaganych przepisami prawa informacji, w szczególności Pozwany nie poinformował Powoda o przetwarzaniu jego danych osobowych w celach innych niż wykonanie umowy przewozu. Pozwany nie poinformował również Powoda o wykorzystaniu jego danych osobowych do wykształcenia jego profilu, który stał się następnie podstawą podejmowania decyzji przez system sztucznej inteligencji GelderFreeRide w zakresie wyboru pasażerów autobusów autonomicznych.

dowód:

- wydruk zrzutu ekranu z komunikatem o przetwarzaniu danych osobowych wyświetlanym w momencie założenia konta w serwisie GelderFreeRide
- wydruk polityki prywatności Pozwanego z jego strony internetowej

Z tego względu Powód nie miał żadnej wiedzy co do tego, że zbierane przez Pozwanego dane osobowe Powoda będą podstawą stworzenia jego profilu oraz podejmowania wobec niego decyzji przez system sztucznej inteligencji. W konsekwencji Pozwany nie mógł być także świadomy ewentualnych skutków stosowania wobec niego takiego sposobu podejmowania decyzji w postaci odmowy świadczenia mu usługi GelderFreeRide.

Ponadto, Pozwanemu można zarzucić nie tylko naruszenie obowiązku informacyjnego poprzez jego niedochowanie, ale także poprzez udzielanie informacji mylących lub wręcz fałszywych. Próbując skorzystać z usługi GelderFreeRide, Powód otrzymywał bowiem komunikat o zbyt dużej ilości zapytań składanych przez pozostałych użytkowników serwisu. Jednakże, rzeczywistą przyczyną odmowy wykonania usługi GelderFreeRide nie było wcale to, że zbyt dużo użytkowników chciało z niej skorzystać w tym samym czasie lecz to, że Powód został zakwalifikowany do profilu osób mieszkających w rejonie uznanym za niebezpiecznym i źle utrzymanym skojarzonym z określonym pochodzeniem społecznym.

Wobec tego informacja o zbyt dużej liczbie żądań wykonania usługi GelderFreeRide jest niezgodna z prawdą, a jej udzielenie narusza obowiązki informacyjne Pozwanego.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

Zatem nie wypełniając ciężącego na Pozwanym obowiązku informacyjnego, a także udzielając informacji niezgodny z prawdą, naruszył on niezaprzeczalnie art. 13 ust. 1 lit. c) i e) oraz ust. 2 lit. f) RODO.

4.3.3. **Naruszenie przepisów dotyczących zautomatyzowanego podejmowanie decyzji**

Zgodnie z art. 22 ust. 1 RODO podmiot danych osobowych ma prawo do tego, by nie podlegać decyzji, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych osobowych, w tym profilowaniu, i wywołuje wobec tej osoby skutki prawne lub w podobny sposób istotnie na nią wpływa.

Jak wskazywano powyżej, system sztucznej inteligencji do wyznaczania tras autobusów autonomicznych przetwarzał dane osobowe użytkowników serwisu w świetle danych operacyjnych dotyczących natężenia ruchu ulicznego oraz stanu i wyposażenia dróg, co umożliwiło mu tworzenie profili poszczególnych użytkowników serwisu GelderFreeRide, w oparciu o które podejmował on następnie decyzje co do wyboru pasażerów. Mając zatem na uwadze, że wyniki zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych w postaci profilowania stanowią podstawę decyzji co do wyboru pasażerów, a decyzja ta podejmowana jest przez system sztucznej inteligencji bez udziału człowieka, proces wyboru pasażerów zdecydowanie wypełnia znamiona zautomatyzowanego podejmowania decyzji w rozumieniu art. 22 ust. 1 RODO²³.

dowód:

- ogólne warunki świadczenia usługi GelderFreeRide
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

²³ Wytyczne w sprawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach i profilowania do celów rozporządzenia 2016/679/UE, 17/PL, WP251rev.01.

Jednocześnie nie powinno ulegać wątpliwości, że stosowane przez Pozwanego zautomatyzowane podejmowanie decyzji istotnie wpływa na Powoda, naruszając jego prawa. Jak wskazywano bowiem w we wcześniejszych częściach niniejszego pisma pomimo tego, że za przyczynę odmowy świadczenia usługi GelderFreeRide przez Pozwanego podawano zbyt dużą liczbę żądań, rzeczywistą przyczyną było wykluczenie osób zakwalifikowanych do profilu świadczącego o posiadaniu określonego pochodzenia społecznego, które kojarzone jest z obszarami niebezpiecznymi i źle utrzymanymi. Ze względu na miejsce swojego zamieszkania, wywnioskowane przez system sztucznej inteligencji na podstawie podawanych przez Powoda lokalizacji punktu początkowego i docelowego przewozu, Powód także został zakwalifikowany do profilu osób, które zostały następnie wykluczone z dostępu do usługi GelderFreeRide. Wobec tego utworzenie profilu Powoda wskutek przetwarzania jego danych osobowych w świetle danych operacyjnych zbieranych przez autobusy autonomiczne uniemożliwiło mu korzystanie z usługi GelderFreeRide jako osoby zamieszkałej na obszarze, który uznany został za niebezpieczny oraz źle utrzymany, a więc obszarze skojarzonym z określonym pochodzeniem społecznym. W konsekwencji zastosowanie przez Pozwanego zautomatyzowanego podejmowania decyzji doprowadziło do dyskryminacji Powoda w zakresie dostępu do usługi GelderFreeRide, naruszając jego prawa i wolności.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

Zatem w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie art. 22 ust. 1 RODO, a tym samym Powód miał prawo do niepodlegania zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji w zakresie wyboru pasażerów autobusów autonomicznych. Wobec tego Pozwany musi wykazać, że zautomatyzowane podejmowanie decyzji wobec Powoda znajduje podstawę prawną w art. 22 ust. 2 RODO. W tym względzie należy stanowczo podkreślić, że podstawą taką nie może być art. 22 ust. 2 lit. a) RODO, gdyż zarówno samo profilowanie, jak i zautomatyzowane podejmowanie decyzji nie jest niezbędne do wykonania umowy przewozu. Umowa taka może być bowiem niewątpliwie wykonana bez profilowania i zautomatyzowanego podejmowania decyzji, gdyż jedyne dane, jakie są potrzebne w tym celu to lokalizacja początkowa i docelowa samego przewozu, ewentualnie towarzyszące im imię i nazwisko pasażera. Zatem wszelkie pozostałe dane są informacjami dodatkowymi, a tym samym danymi zbędnymi do wykonania umowy przewozu. Z całą pewnością do wykonania umowy

przewozu nie jest niezbędne zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych w postaci profilowania, a tym samym nie jest konieczne posługiwanie się zautomatyzowanym podejmowaniem decyzji wobec osób zainteresowanych zawarciem umowy przewozu.

Nawet gdyby uznać, że Pozwany mógł podejmować względem Powoda decyzje w sposób zautomatyzowany na podstawie przesłanki na określonej w art. 22 ust. 2 lit. a) RODO, stosownie do przepisu art. 22 ust. 3 RODO, Pozwany jako administrator danych osobowych powinien był wdrożyć właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów podmiotów danych osobowych, w tym Powoda, w postaci co najmniej prawa do wyrażenia własnego stanowiska, zakwestionowania tak podjętej decyzji oraz do uzyskania interwencji ludzkiej ze strony administratora. Pozwany nie zapewnił jednak takich środków. Wręcz przeciwnie Pozwany informował Powoda, że nie może on skorzystać z usługi GelderFreeRide z powodu zbyt dużej liczby żądań, nie podając żadnych informacji co do tego, że decyzja ta została podjęta w sposób zautomatyzowany w oparciu o profil Powoda wykształcony przez system sztucznej inteligencji. Wobec tego Pozwany pozbawił Powoda faktycznej możliwości zakwestionowania decyzji podjętej w sposób zautomatyzowany, naruszając przepis art. 22 ust. 3 RODO.

dowód:

- wydruk historii zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide z konta Powoda
- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej

W związku z powyższym Pozwany naruszył art. 22 ust. 1 RODO poprzez stosowanie wobec Powoda profilowania i zautomatyzowanego podejmowania decyzji bez podstawy prawnej, a także art. 22 ust. 3 RODO poprzez zaniechanie wdrożenia odpowiednich środków ochrony praw i wolności Powoda, zwłaszcza poprzez uniemożliwienie mu zakwestionowania decyzji podjętej w sposób zautomatyzowany.

4.3.4. **Naruszenie obowiązku ochrony danych osobowych w fazie projektowania systemu sztucznej inteligencji**

Zgodnie z art. 25 RODO administrator danych osobowych obowiązany jest uwzględniać ochronę danych osobowych już w fazie projektowania środków ich przetwarzania celem ochrony praw osób, których dane dotyczą. Ponadto, stosownie do art. 25 ust. 2 RODO

administrator danych osobowych powinien wdrażać odpowiednie środki, aby domyślnie były przetwarzane jedynie te dane, które są niezbędne z punktu widzenia każdego konkretnego celu przetwarzania. Wobec tego na gruncie RODO wymaga się, aby administrator już tworząc urządzenie, system, oprogramowanie, aplikację czy stronę usługową dbał o ochronę prywatności i praw osób, których dane będą przetwarzane. Kwestie prywatności powinny być zatem brane pod uwagę przez cały cykl technologiczny, z naciskiem na fazę projektowania technologii, ale także na etapie jej wdrażania, wykorzystania i ostatecznego usunięcia.²⁴

Nie ulega wątpliwości, że Pozwany nie uwzględnił ochrony danych osobowych przy tworzeniu algorytmu do usługi GelderFreeRide. Wręcz przeciwnie Pozwany dopuścił do zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych w sposób bardzo swobodny bez żadnych wyraźnych środków, które ograniczałyby w tym względzie system sztucznej inteligencji. Co więcej, Pozwany nie przewidział żadnych mechanizmów wykluczających bądź przynajmniej zmniejszających ryzyko zaistnienia dyskryminacji wskutek przetwarzania danych osobowych użytkowników serwisu, w tym Powoda.

dowód:

- opinia biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej
- zeznania świadków (osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu usługi GelderFreeRide)

W konsekwencji Pozwany nie dopełnił swoich obowiązków w zakresie przeciwdziałania ryzyku naruszenia praw i wolności wskutek przetwarzania danych osobowych, naruszając tym samym przepisy art. 25 RODO.

5. Krzywda wyrządzona Powodowi

Istnienie krzywdy jako przesłanki zasądzenia zadośćuczynienia jest przesłanką relewantną prawnie zarówno w przypadku dochodzenia roszczeń w reżimie ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 448 k.c., jak i na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych na mocy art. 82 RODO. Wskutek dyskryminacji Powoda będącej wynikiem niezgodnego z prawem przetwarzania jego danych osobowych Powód doznał krzywdy w rozumieniu art. 448 k.c. Po

²⁴ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Komentarz do Artykułu 25, *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*, Warszawa 2018.

wtóre, krzywdę wyrządzoną Powodowi niewątpliwie zakwalifikować można jednocześnie jako szkodę niemajątkową w rozumieniu art. 82 ust. 1 RODO²⁵, jako że krzywda pojmowana jest tradycyjnie w prawie polskim właśnie jako szkoda niemajątkowa.²⁶ Wobec tego Powód dochodzić może zadośćuczynienia za wyrządzoną mu krzywdę zarówno na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych, jak i przepisów o ochronie danych osobowych.

Naturalnie dla oceny czy wyrządzona została krzywda, a także dla ustalenia jej rozmiarów zasadnicze znaczenie mają kryteria obiektywne, zwłaszcza powszechne odczucie społeczne co do negatywnych skutków związanych z naruszeniem poszczególnych dóbr osobistych²⁷. Stosując kryteria obiektywne, z całą pewnością za krzywdę można uznać zaburzenie poczucia własnej wartości człowieka wywołane nieuzasadnionym pozbawieniem go równej pozycji z innymi osobami w zakresie dostępu do usług ze względu na cechy danej jednostki²⁸. Jako krzywdę zakwalifikować można również poczucie dezorientacji związane z niemożnością zrozumienia własnej sytuacji, a w konsekwencji odpowiedniego kierowania swoim postępowaniem²⁹. Jednocześnie krzywdę stanowić może brak poczucia bezpieczeństwa wynikający z wkroczenia w sferę prywatności jednostki poprzez utrudnianie bądź uniemożliwienie samodzielnego dysponowania swoimi danymi osobowymi³⁰.

W odniesieniu do niniejszej sprawy niezaprzeczalnie doszło do wyrządzenia Powodowi krzywdy w wielu sferach jego psychiki. Oczywistym jest, że poczucie własnej wartości Powoda uległo zachwianiu wskutek dyskryminacyjnej odmowy świadczenia mu usługi, ponieważ Powód obiektywnie został potraktowany gorzej od innych osób jedynie ze względu na miejsce swojego zamieszkania kojarzone z określonym pochodzeniem społecznym. Tym samym sytuacja życiowa Powoda zdecydowanie jawić się mogła jako uwłaczająca bądź upokarzająca, co istotnie godzi nie tylko w poczucie jego własnej wartości, ale również w jego tożsamość.

²⁵ P. Fajgielski, Komentarz do Artykułu 82; *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

²⁶ Wyrok TK z dnia 7 lutego 2005 r., SK 49/03, LEX nr 146776.

²⁷ Wyrok SN z dnia 16 stycznia 1976 roku, II CR 692/75, LEX nr 1998; Wyrok SN z dnia 25 kwietnia 1989 roku, I CR 143/89, LEX nr 5282; Wyrok SN z dnia 11 marca 1997 roku, III CKN 33/97, LEX nr 29457; Wyrok SN z dnia 29 września 2010 roku, V CSK 19/10, LEX nr 688480.

²⁸ Wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 lutego 2012 roku, I ACa 1162/11, LEX nr 1133337.

²⁹ Wyrok SN z dnia 15 lutego 2008 roku, I CSK 358/07, LEX nr 383065.

³⁰ Wyrok SN z dnia 24 czerwca 2014 roku, I CSK 532/13, LEX nr 1540023.

Jednocześnie wskutek przetwarzania danych osobowych Powoda znalazł się on nieświadomie w sytuacji, w której skazany był na ciągłe niepowodzenia związane ze składaniem zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide, co skutkowało wywołaniem obiektywnego poczucia bezradności oraz frustracji, a także ograniczeniem możliwości odpowiedniego kierowania swoim postępowaniem, wpływając tym samym negatywnie na życie prywatne oraz zdrowie psychiczne Powoda. Poczucie bezpieczeństwa i nienaruszalności życia prywatnego Powoda ucierpiało również z tego względu, że Powód, będąc nieświadomy sposobów i skutków przetwarzania jego danych osobowych, zwłaszcza w przedmiocie utworzenia jego profilu i podlegania zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, pozbawiony został możliwości samodzielnego podejmowania decyzji o ujawnieniu informacji dotyczących jego osoby oraz sprawowania nad nimi efektywnej kontroli.

6. Wina Pozwanego

Dla przyznania Powodowi dochodzonego niniejszym pozwem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, konieczne jest również wykazanie, że Pozwany ponosi winę w jej spowodowaniu. Przesłanka ta jest istotna zarówno w przypadku dochodzenia roszczeń na podstawie art. 448 k.c. z tytułu naruszenia dóbr osobistych Powoda, jak i na podstawie art. 82 ust. 1 RODO z tytułu naruszenia praw przysługujących Powodowi na mocy RODO. W drugim z podanych przypadków prawodawca ustanowił ponadto w przepisie art. 82 ust. 3 RODO domniemanie winy administratora danych osobowych.

Pozwany ponosi winę za krzywdę wyrządzoną Powodowi, gdyż godził się on z możliwością dyskryminacji użytkowników serwisów wskutek przetwarzania ich danych osobowych, a w każdym razie dlatego że nie dołożył on należytej staranności celem uniknięcia takich skutków. Zgodnie bowiem z motywem numer 71 do RODO każdy administrator danych osobowych powinien przedsięwziąć wszelkie środki celem korekt powodujących nieprawidłowości w danych osobowych, a także wyeliminowania ryzyka naruszenia praw i wolności osób, których dane są przetwarzane, w tym również w postaci dyskryminacji.

W niniejszej sprawie algorytm usługi GelderFreeRide został wykonany przez IntelligentMove, a nie przez samego Pozwanego. Jednakże Pozwany jako administrator danych osobowych powinien był wdrożyć odpowiednie środki techniczne bądź organizacyjne, które wykluczyłyby ryzyko nierzetelnego przetwarzania danych osobowych

oraz dyskryminacji. Wobec tego Pozwany powinien był udzielić IntelligentMove wszelkich informacji i wskazówek w tym zakresie. Przyjmując, że w niniejszej sprawie algorytm systemu sztucznej inteligencji GelderFreeRide został wykonany w opracowaniu o informacje i wskazówki Pozwanego, które nie obejmowały wdrożenia środków technicznych zmierzających do wskazanego celu, uznać można, że Pozwany godził się na możliwość dyskryminacji użytkowników serwisu, w tym Powoda. W każdym razie nieudzielenie wykonawcy algorytmu usługi GelderFreeRide odpowiednich wskazówek, które Pozwany powinien był udzielić, świadczy o niedołożeniu przez niego w tym zakresie należytej staranności, a tym samym jego niedbalstwie. Wobec tego Pozwany ponosi winę za naruszenie przepisów RODO i za wszelkie zdarzenia, które są wynikiem niedochowania przez niego należytej staranności w zakresie projektowania systemu sztucznej inteligencji, w tym za nieuzasadnioną odmowę świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide.

dowód:

- opinia biegłego
- zeznania świadków (osób odpowiedzialnych za stworzenie algorytmu usługi GelderFreeRide)

Powyższe uwagi aktualne są również w odniesieniu do etapu zapewnienia rzetelności i prawdziwości danych osobowych użytkowników serwisu, w tym Powoda, już na etapie ich przetwarzania. Pozwany przetwarzał bowiem przetwarzał dane osobowe Powoda, w świetle danych operacyjnych tworzonych na podstawie oznaczeń (tagów) użytkowników serwisów. W związku z tym Pozwany powinien był weryfikować prawdziwość takich danych, również wdrażając w tym zakresie odpowiednie środki techniczne bądź organizacyjne, przykładowo poprzez zatrudnienie osoby, która dokonywałaby w tym zakresie odpowiedniej oceny. Być może wówczas obszar zamieszkania Powoda nie zostałby wcale uznany za niebezpieczny i źle utrzymany. Zatem weryfikacja prawdziwości wskazanych danych operacyjnych zminimalizowałaby ryzyko nierzetelnego przetwarzania danych osobowych Powoda, a tym samym ryzyko jego dyskryminacji. W związku z tym niewątpliwie Pozwany ponosi winę za naruszenie przepisów RODO w zakresie przetwarzania danych osobowych Powoda w sposób zautomatyzowany, a tym samym za zaniedbania, które doprowadziły w konsekwencji do wyrządzenia Powodowi krzywdy wskutek zautomatyzowanego podejmowania decyzji przez system sztucznej inteligencji.

Jednocześnie nie powinno ulegać wątpliwości, że Pozwany nie może zwolnić się z odpowiedzialności na podstawie art. 429 k.c., pomimo tego że powierzył on wykonanie algorytmu systemu sztucznej inteligencji GelderFreeRide profesjonalistce. Skuteczne powierzenie czynności profesjonalistce nie wyklucza bowiem odpowiedzialności podmiotu powierzającego za krzywdę wyrządzoną jego własnym bezprawnym i zawinionym zaniechaniem³¹, przykładowo w postaci nieudzielenia przez powierzającego informacji i zaleceń, których przekazanie wybranemu wykonawcy czynności pozwoliłoby uniknąć wyrządzenia krzywdy³². Podmiot powierzający może również ponosić w takim wypadku odpowiedzialność za własne działanie polegające na przekazaniu profesjonalnemu wykonawcy informacji i zaleceń, które spowodowały wyrządzenie krzywdy³³. Wobec tego zastosowanie przesłanek ekskulpacyjnych zawartych w art. 429 k.c. wyłączone jest w sytuacji, gdy zachowanie sprawcy może być przypisane samemu powierzającemu³⁴. Jak dowiedziono powyżej, Pozwany ponosi winę za własne działania i zaniechania, a tym samym w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania przepis art. 429 k.c.

7. Adekwatny związek przyczynowy

Wystąpienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem powodującym szkodę, a samą szkodą jest przesłanką istotną zarówno w przypadku formułowania roszczenia o zadośćuczynienia za krzywdę na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych, jak i przepisów o ochronie danych osobowych. Stosownie do przepisu art. 361 § 2 k.c. zakres obowiązku odszkodowawczego wyznaczany jest każdorazowo przez adekwatny związek przyczynowy, zatem sprawca czynu niedozwolonego odpowiada w granicach normalnych następstw działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła³⁵.

Związek przyczynowy jest kategorią obiektywną pojmowaną jako powiązanie ze sobą przyczyną danego zdarzenia z jego skutkiem. W związku z tym istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest okolicznościami

³¹ Wyrok SN z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 253/04, LEX 146404; Wyrok SN z dnia 24 maja 2007 r., II CSK 113/07, LEX 286755.

³² Wyrok SN z dnia 9 lipca 1998 r., II CKN 835/97, LEX nr 33945.

³³ Wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 lutego 2012 roku, I ACa 1162/11, LEX nr 1133337.

³⁴ Wyrok SA w Szczecinie z dnia 1 sierpnia 2019 r., I ACa 813/18, LEX 2719381.

³⁵ Wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 96/18, LEX 2645151.

faktycznymi konkretnej sprawy³⁶. W celu ustalenia jego występowania konieczne jest przeprowadzenie dwustopniowego testu. Po pierwsze, należy sprawdzić, czy zdarzenie rozważane jako przyczyna szkody jest powiązane ze szkodą związkiem opartym na warunku koniecznym (*conditio sine qua non*) oznaczającym że bez danego zdarzenia szkoda w ogóle by nie wystąpiła. W tym względzie należy również zauważyć, że przyczyna i skutek mogą być oddzielone pewnym łańcuchem zjawisk, z których każde następne jest wynikiem koniecznym poprzedniego z takim skutkiem, że pierwsze i ostatnie ogniwo ciągu przyczynowego pozostają blisko i nieodłącznie od siebie³⁷. W przypadku ustalenia, że dane zdarzenie jest warunkiem koniecznym dla zaistnienia szkody, następnie należy zbadać, czy szkoda jest normalnym następstwem określonego zdarzenia. Dane zdarzenie jest natomiast normalnym skutkiem innego zdarzenia, jeżeli to ostatnie zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia tego pierwszego³⁸.

Nie może ulegać wątpliwości, że pomiędzy zachowaniem Pozwanego, a krzywdą wyrządzoną Powodowi istnieje adekwatny związek przyczynowy. Albowiem gdyby Pozwany sprawował odpowiednią kontrolę nad procesem projektowania systemu sztucznej inteligencji GelderFreeRide oraz przetwarzania przez niego danych osobowych użytkowników serwisu, w tym Powoda, nie doszłoby do wyrządzenia mu szkody. Zwłaszcza gdyby Pozwany wydał jasne i precyzyjne wytyczne w zakresie wdrożenia środków mających na celu zapobieganie dyskryminacji i nierzetelnemu przetwarzaniu danych osobowych na etapie projektowania systemu sztucznej inteligencji GelderFreeRide, nie doszłoby do nieuzasadnionej odmowy świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide stanowiącej bezprawne naruszenie jego dóbr osobistych. Tym samym nie doszłoby wówczas do wyrządzenia Powodowi krzywdy. Po wtóre, do wyrządzenia krzywdy Powodowi nie doszłoby gdyby nie brak jakichkolwiek środków zapewniających rzetelność przetwarzania danych osobowych i wykształconych profili użytkowników serwisu GelderFreeRide, a także uniemożliwienie Powodowi zakwestionowanie decyzji podjętej wobec niego w sposób zautomatyzowany. Wobec tego pomiędzy zachowaniem Pozwanego polegającym na niedotrzymaniu obowiązków wynikających z RODO skutkującym nieuzasadnioną odmową świadczenia Powodowi usługi GelderFreeRide udzieloną w sposób zautomatyzowany, a poniesioną przez niego krzywdą istnieje związek przyczynowy oparty na warunku

³⁶ Wyrok SN z dnia 8 grudnia 2005 r., III CK 298/05, LEX 172174.

³⁷ Wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 96/18, LEX 2645151.

³⁸ G. Karaszewski, w: Kodeks cywilny. Komentarz, red. J. Ciszewski, P. Nazaruk, WKP 2019, LEX.

koniecznym. Jednocześnie nie powinno być kwestionowane, że normalnym następstwem zautomatyzowanego podejmowania decyzji, zwłaszcza w oparciu o profil danej osoby wykształcony na podstawie danych statystycznych, jest ryzyko zaistnienia dyskryminacji, co rozpoznają chociażby motywy numer 71, 75 oraz 85 do RODO. Wystąpienie takiego zjawiska jest jeszcze bardziej prawdopodobne, mając na uwadze wspomnianą nierzetelność przetwarzania danych osobowych użytkowników serwisu Gelder FreeRide.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy, uznać należy, że pomiędzy zachowaniem Pozwanego, a doznaną przez Powoda krzywdą istnieje adekwatny związek przyczynowy, co umożliwia Powodowi dochodzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

8. Zasadność żądań Powoda

Mając na uwadze, że zachowanie Pozwanego stanowi naruszenie dóbr osobistych Powoda oraz praw przysługujących mu na mocy przepisów RODO, oba roszczenia Powoda dochodzone niniejszym pozwem są w pełni zasadne zarówno w na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych, jak i przepisów o ochronie danych osobowych.

W kontekście bowiem reżimu ochrony dóbr osobistych Powód wykazał w niniejszym piśmie, że istniały dobra osobiste, które zostały naruszone zachowaniem Pozwanego, a także że naruszenie to było bezprawne, powodując u Powoda krzywdę zaistniałą wskutek zdarzenia, za które Pozwany ponosi winę, a pomiędzy tym zdarzeniem, a krzywdą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wobec tego Powód może dochodzić roszczeń objętych niniejszym pozwem na podstawie art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c.

Natomiast w odniesieniu do formułowania roszczeń na podstawie przepisów o ochronie danych osobowych, Powód wykazał powyżej, że prawa przysługujące mu na mocy RODO zostały naruszone w wyniku przetwarzania jego danych osobowych z naruszeniem przepisów RODO, wskutek czego poniósł on szkodę niemajątkową, a Pozwanemu przypisać można winę za zdarzenie wywołujące szkodę, z którym jest ona powiązana adekwatnym związkiem przyczynowym. Powód może zatem również formułować roszczenia objęte niniejszym pozwem na gruncie art. 24 § 1 zw. z art. 92 UODO w zw. z art. 79 RODO oraz art. 82 ust. 1 RODO.

8.1. Żądanie zadośćuczynienia za krzywdę

Żądanie zasądzenia od Pozwanego na rzecz Powoda kwoty 9.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku dyskryminacji zasadne jest alternatywnie na podstawie:

- art. 448 k.c., który stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę;
- art. 82 ust. 1 RODO, który stanowi, iż każda osoba, która poniosła szkodę niemajątkową w wyniku naruszenia przepisów RODO, ma prawo uzyskać od administratora odszkodowanie za poniesioną szkodę.

Jednocześnie należy stanowczo podkreślić, że kwota zadośćuczynienia dochodzona przez Powoda niniejszym pozwem jest odpowiednia w rozumieniu art. 448 k.c. Pomimo tego, że krzywda doznana przez Powoda jest trudna do skwantyfikowania, sąd na podstawie art. 322 k.p.c. władny jest zasądzić odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia według swego uznania, mając na uwadze wszystkie okoliczności sprawy. W przypadku naruszenia dóbr osobistych do okoliczności wpływających na ustalenie odpowiedniej sumy zadośćuczynienia zalicza się przede wszystkim rodzaj naruszonego dobra i rozmiar doznanej krzywdy, a także intensywność naruszenia³⁹.

W niniejszej sprawie Pozwany naruszył dobra osobiste Powoda w postaci godności osobistej oraz prawa do prywatności, które ze względu na swój charakter posiadają niezwykle istotną wartość społeczną, a tym samym podlegają szczególnie silnej ochronie. Z całą pewnością należy również podkreślić, że swoim zachowaniem Pozwany dopuścił się naruszenia praw podstawowych Powoda w postaci prawa do równego traktowania, które stanowi fundament ochrony godności osobistej człowieka, a także prawa do rzetelnego przetwarzania danych osobowych realizującego prawo do prywatności. Również naruszenie praw przysługujących Powodowi na mocy RODO należy zakwalifikować jako ciężkie, ponieważ doszło do naruszenia podstawowych zasad przetwarzania danych osobowych, a ponadto Powód utracił kontrolę nad swoimi danymi osobowymi. Nie był on bowiem świadomy, że został

³⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, LEX nr 55467.

wykształcony jego profil, który determinował następnie jego dostęp do usługi GelderFreeRide. Jednocześnie rozmiar doznanej przez Powoda krzywdy był znaczny i wielowymiarowy, ponieważ doszło u niego do obniżenia poczucia własnej wartości, wywołania dezorientacji i frustracji spowodowanej niemożnością zrozumienia swojej sytuacji, a także dyskomfortu wskutek utraty efektywnej kontroli nad swoimi danymi osobowymi. Nie może również ująć uwadze, że naruszenie dokonane przez Pozwanego charakteryzowało się wysoką intensywnością, gdyż trwało ono nieprzerwanie przez okres aż 9 miesięcy, a Powodowi ani razu nie umożliwiono skorzystania z usługi GelderFreeRide. W konsekwencji, mając na uwadze wszystkie okoliczności niniejszej sprawy, wysokość dochodzonego przez Powoda zadośćuczynienia uznać należy za odpowiednią.

8.2. Żądanie modyfikacji algorytmu

Natomiast żądanie nakazania Pozwanemu modyfikacji algorytmu usługi GelderFreeRide celem uniknięcia dyskryminacji w przyszłości zasadne jest zarówno samoistnie na podstawie art. 24 § 1 k.c. w reżimie ochrony dóbr osobistych, jak i na podstawie tego przepisu w zw. z art. 92 UODO w zw. z art. 79 RODO jako środek ochrony praw przysługujących na mocy RODO.

W przypadku naruszenia dóbr osobistych na mocy art. 24 § 1 k.c. żądać można zaniechania ich naruszania. Jednocześnie zgodnie z art. 79 ust. 1 RODO każda osoba, której dane dotyczą, ma prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem, jeżeli uzna ona, że prawa przysługujące jej na mocy RODO zostały naruszone w wyniku przetwarzania jej danych osobowych z naruszeniem RODO. Natomiast przepis art. 92 UODO stanowi, iż w zakresie nieuregulowanym RODO, do roszczeń z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, o których mowa w art. 79 RODO, stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Tym samym do dochodzenia roszczeń, o których mowa art. 79 RODO zastosowanie także znajdzie art. 24 § 1 k.c.

W związku z tym, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przez Pozwanego dóbr osobistych Powoda, a także praw Powoda przysługujących mu na mocy RODO, Powód może na podstawie art. 24 § 1 k.c. żądać zaniechania stosowania przez Pozwanego praktyk naruszających jego dobra osobista i wskazane prawa. Jedyнным sposobem gwarantującym, iż wskutek przetwarzania danych osobowych Powoda nie dojdzie ponownie do jego

dyskryminacji, jest taka modyfikacja algorytmu usługi GelderFreeRide, która przede wszystkim zapewni całkowite poszanowanie zasad przetwarzania danych osobowych, zwłaszcza jego rzetelności, legalności, przejrzystości oraz minimalizacji danych. Niezależnie bowiem od innych środków, które mogą zostać wdrożone przez Pozwanego celem wyeliminowania rzeczonyj dyskryminacji w przyszłości, rzeczywiste implementowanie zasad przetwarzania danych osobowych jest absolutnym minimum, które musi zostać przez niego spełnione w drodze modyfikacji algorytmu.

Jednocześnie odpowiednia modyfikacja algorytmu usługi GelderFreeRide stanowić będzie wdrożenie odpowiednich środków technicznych mających na celu ochronę praw osób, których dane dotyczą, w tym Powoda, do czego Pozwany jest i tak obowiązany na mocy art. 25 ust. 1 RODO.

9. Próba pozasądowego rozwiązania sporu

W niniejszej sprawie Powód podjął próbę pozasądowego rozwiązania sporu. Powód bezskutecznie próbował skontaktować się z Pozwanym w drodze telefonicznej oraz mailowej. Wobec tego Powód wystosował do Pozwanego wezwanie do zaspokojenia roszczeń dochodzonych niniejszym Pozwem w nieprzekraczalnym terminie do dnia 17 marca 2020 roku. Wezwanie zostało doręczone Pozwanemu w dniu 28 lutego roku, jednakże również ono okazało się bezskuteczne. W konsekwencji w niniejszej sprawie nie udało się rozwiązać sporu na drodze pozasądowej.

dowód:

- wezwanie z dnia 25 lutego 2020 roku wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru

10. Uzasadnienie właściwości miejscowej Sądu

Właściwość miejscowa tutejszego Sądu uzasadniona jest właściwością przemienną zarówno na podstawie przepisów k.p.c., jak i RODO.

Zgodnie z art. 35 k.p.c. powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Wobec tego osoba

dochodząca ochrony dobra osobistego może wytoczyć powództwo przed sąd, w którego okręgu doszło do naruszenia dobra osobistego⁴⁰.

Jednocześnie zgodnie z art. 79 ust. 2 RODO postępowanie przeciwko administratorowi danych osobowych o dochodzenie roszczeń na podstawie art. 24 k.c. w zw. z art. 92 UODO w zw. z art. 79 ust. 1 RODO może być wszczęte przed sądem państwa członkowskiego UE, w którym osoba, której dane dotyczą, ma miejsce zwykłego pobytu. Na mocy art. 82 ust. 6 RODO zasada ta znajduje również zastosowanie do roszczeń odszkodowawczych dochodzonych na podstawie art. 82 ust. 1 RODO.

W niniejszej sprawie do naruszenia dóbr osobistych Powoda doszło wskutek trwającej przez 9 miesięcy odmowy świadczenia mu usługi GelderFreeRide, która miała miejsce w Cieszynie. Ze względu na miejsce zamieszkania Powoda w Cieszynie, miasto to jest także miejscem jego zwykłego pobytu. Wobec tego Powód uprawniony jest do wytoczenia powództwa o roszczenia dochodzone niniejszym pozwem przed tutejszy Sąd, który tym samym właściwy jest do rozpoznania niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, wnosimy jak na wstępie.

Załączniki:

1. pełnomocnictwa wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej;
2. potwierdzenie uiszczenia opłaty sądowej;
3. ogólne warunków świadczenia usługi GelderFreeRide;
4. wydruk strony internetowej Pozwanego;
5. wydruk polityki prywatności Pozwanego z jego strony internetowej;
6. wydruk zrzutu ekranu z komunikatem o przetwarzaniu danych osobowych wyświetlanym w momencie założenie konta w serwisie GelderFreeRide;
7. wydruk historii zapytań o rezerwację usługi GelderFreeRide z konta Powoda;
8. wezwanie z dnia 25 lutego 2020 roku wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru;
9. odpis pozwu wraz załącznikami.

⁴⁰ Uchwała SN z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 91/17, LEX nr 2409066.